

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะพัฒนาความรู้และความสามารถของประชาชนให้เป็นวิทยากรเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ ตำบลกลางดง อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย โดยมีวิธีดำเนินการ 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพทั่วไป และปัญหาของพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเสียหายของป่าไม้ ตำบลกลางดง อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่าง และกำหนดกิจกรรม

1.1 ศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนตำบลกลางดง โดยสำรวจข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิจากประชาชนจำนวน 15 หมู่บ้าน

1.2 สำรวจสภาพทั่วไปของหมู่บ้านด้วยแบบสอบถามจำนวน 314 ชุด โดยให้ตอบแบบสอบถามครบคร้วละ 1 ชุด โดยใช้ตารางของ เครซี (Krejcie) และ มอร์แกน (Morgan) จำแนกตามหมู่บ้านตามสัดส่วนของประชากร ทำการเก็บข้อมูลผู้ผ่านการอบรมตามโครงการต่างๆ จากผู้นำหมู่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลคดีที่เกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินในป่าสงวน การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และคดีการลักลอบเก็บของป่าที่เป็นสิ่งหวงห้ามจากสถานีตำรวจเจ้าของพื้นที่รับผิดชอบนำมาวิเคราะห์ข้อมูล และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.3 กำหนดกิจกรรมเพื่อพัฒนาโดยกำหนดโครงการเพื่อฝึกอบรมความรู้ ความสามารถ และภาคปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 2 การฝึกอบรมวิทยากรเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้

2.1 เลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรตำบลกลางดง อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ซึ่งมีทั้งหมด 15 หมู่บ้าน โดยผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านละ 4 คน และสมัครใจเข้าร่วมโครงการ โดยมีคุณสมบัติตามที่กำหนดดังนี้ คือ

2.1.1 เป็นประชากรในหมู่บ้านเป้าหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยป้องกันรักษาป่าที่ สท.2 (บ้านใหม่) อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย

2.2.2 ผ่านการฝึกอบรมมาจากโครงการต่างๆ มาแล้วอย่างน้อย 1 โครงการ

2.2.3 วุฒิการศึกษา การศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต้องอ่านออกเขียนได้ และมีบุคลิกชอบสนทนา

2.2.4 ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรงทางระบบทางเดินหายใจ และการสัมผัสทางเลือด

2.2.5 มีความรู้พื้นฐานในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติ

2.2.6 ไม่จำกัด เพศ อายุ และอาชีพ

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน ทำการกำหนดกิจกรรมในการพัฒนา

2.2 การฝึกอบรมตามโครงการภาคทฤษฎี เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2548
สิ้นสุดเมื่อ 10 เมษายน 2548 จำนวน 1 วัน

2.2.1 การฝึกภาคปฏิบัติภายหลังการสิ้นสุดการอบรมแล้ว ภาคปฏิบัติ
ให้ความรู้การเป็นวิทยากรเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ โดยลงปฏิบัติในพื้นที่จริงเป็นเวลา 1
เดือน

2.2.2 หลังจากการฝึกภาคปฏิบัติเป็นเวลา 1 เดือน ดำเนินการ
ประเมินผลผู้เข้ารับการอบรมเป็นรายบุคคล โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนต้องผ่านเกณฑ์ที่
กำหนดคือต้องมีคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป ผู้ที่ยังไม่ผ่านต้องมีการฝึกภาคปฏิบัติต่อไป โดย
มีคณะกรรมการประเมิน จำนวน 5 คน มีเกณฑ์การประเมินดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Pibulsongkram Rajabhat University

แบบประเมินผลผู้เข้ารับการอบรมโครงการฝึกอบรมประชาชนเป็นวิทยากร

เพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้ ตำบลกลางคอง อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย

รหัสผู้รับการประเมิน.....ชื่อ - สกุล.....หมู่ที่

ผู้ประเมิน.....วันเดือนปี

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความรู้ความสามารถ				
		5	4	3	2	1
1.	ความพร้อมและความสมัครใจที่จะเป็นวิทยากรเพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้					
2.	ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่การเป็นวิทยากร					
3.	บุคลิกภาพภายนอก					
4.	บุคลิกภาพภายใน					
5.	การมีมนุษยสัมพันธ์					
6.	ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ การนำเสนอ					
7.	การกระตุ้นและการจูงใจ					
8.	การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า					
9.	ความรู้ทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้					
10.	ความรู้ทางด้านจิตวิทยา					
11.	มีคุณธรรมจริยธรรม					
12.	ด้านสุขภาพอนามัย					
13.	การบริหารเวลา					
14.	บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ					
15.	ความเป็นผู้นำ					
16.	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
17.	การสร้างเชื่อมั่นให้กับประชาชนในหมู่บ้าน					
18.	ความรู้ความสามารถในการจัดประชุม					
19.	การนำเทคนิคการฝึกอบรมมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ					
20.	ความเชื่อมั่นในตนเอง					
21.	ความมั่นคงในชีวิตและครอบครัว					
22.	ความซื่อสัตย์สุจริต					
23.	ความสามารถประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ					
24.	ความรู้ทั่วไป					
25.	การนำเทคนิคใหม่ๆ มาใช้					

ประเมินผลจนกว่าจะผ่านเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อผ่านการฝึกอบรมทั้งหมดแล้ว ดำเนินการทำพิธีมอบวุฒิบัตรให้ผู้เข้ารับการอบรม แล้วนำผลที่ได้สรุปรายงานเสนอต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองปฏิบัติหน้าที่ของวิทยากรเพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้โดยเปรียบเทียบผลต่างของคดีที่เกี่ยวข้องกับการบุกรุกที่ดินการลักลอบตัดไม้ การลักลอบหาของป่า ก่อนการปฏิบัติหน้าที่ และหลังการปฏิบัติหน้าที่

3.1 จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบุกรุกแผ้วถางป่าการลักลอบตัดไม้ การลักลอบหาของป่า ของประชากร ตำบลกลางดง อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย จากสถานีตำรวจภูธรอำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย หลังจากเสร็จสิ้นโครงการฝึกอบรมประชาชนเป็นวิทยากรเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ ตำบลกลางดง อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ช่วง 3 เดือนหลัง ระหว่าง 1 ก.ค. 2548 ถึง 30 ก.ย. 2548

3.2 การเปรียบเทียบคดีเกี่ยวกับการบุกรุกแผ้วถางป่า การลักลอบตัดไม้ และการลักลอบหาของป่า ของประชากร ตำบลกลางดง อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ระหว่างก่อนทำกิจกรรม และหลังการทำกิจกรรม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ศึกษา ประชาชนตำบลกลางดง อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ที่ผ่านการอบรมตามโครงการต่างๆ มาอย่างน้อย 1 โครงการ และมีคุณสมบัติตามที่กำหนด

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากประชาชนตำบลกลางดง อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ที่ผ่านการอบรมตามโครงการต่างๆ มาอย่างน้อย 1 โครงการ และมีคุณสมบัติตามที่กำหนดโดยผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านละ 4 คน และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 60 คน

เครื่องมือในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นการนำโครงการฝึกอบรมประชาชนเป็นวิทยากรเพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้ มาประกอบโดยผ่านความเห็นชอบจากนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย

1. แบบสำรวจสภาพทั่วไป ปัญหาการบุกรุกที่ดิน การลักลอบตัดไม้ การลักลอบหาของป่า และผู้ที่เคยผ่านการอบรมตามโครงการต่าง ๆ ของประชากร ตำบลกลางดง อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย

2. แบบสำรวจข้อมูลผู้เข้ารับการอบรม

3. โครงการฝึกอบรมประชาชนเป็นวิทยากรเพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้

4. แบบประเมินผลความสามารถในการเป็นวิทยากร

วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสำรวจสภาพทั่วไป ปัญหาการบุกรุกที่ดิน การลักลอบตัดไม้ การลักลอบหาของป่า และผู้ที่เคยผ่านการอบรมตามโครงการต่างๆ ของประชากร ตำบลกลางดง อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือ

1.2 จัดทำร่างแบบสำรวจเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3 นำร่างแบบสำรวจที่เป็นเครื่องมือเสนอต่อนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านป่าไม้ และนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำ นำเสนอต่อประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบตรงตามเนื้อหาของการวิจัยและให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ปรับปรุงแก้ไขตามข้อแนะนำของประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปดำเนินการจัดเก็บข้อมูลจากประชากรตำบลกลางดง อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัยต่อไป

2. แบบสำรวจข้อมูลผู้เข้าร่วมโครงการ

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือ

2.2 จัดทำร่างแบบสำรวจข้อมูลของผู้เข้าร่วมโครงการให้สอดคล้องกับการวิจัย

2.3 นำร่างแบบสำรวจข้อมูลของผู้เข้าร่วมโครงการ เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข ให้ตรงตามหลักวิชาการ เป็นมาตรฐาน และเหมาะสมยิ่งขึ้น นำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปเก็บข้อมูลผู้เข้าร่วมโครงการ

3. โครงการฝึกอบรมประชาชนเป็นวิทยากรเพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบในการจัดทำร่างโครงการฝึกอบรม โดยให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.2 นำร่างโครงการฝึกอบรมเสนอต่อนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านป่าไม้ พิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาที่จะทำการฝึกอบรม และสรรหาบุคลากรในการที่จะมาเป็นวิทยากรทำการฝึกอบรม ปรับปรุงโครงการให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอต่อประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ตามคำแนะนำของประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดำเนินการฝึกอบรมให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ตามวันและเวลาที่กำหนด

4. แบบประเมินผลความสามารถในการเป็นวิทยากร ก่อนและหลังการฝึกอบรม

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือ

4.2 จัดทำร่างแบบประเมินผลความสามารถของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

4.3 นำร่างแบบประเมินเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข ให้ตรงตามหลักวิชาการ เป็นมาตรฐาน และเหมาะสมยิ่งขึ้น นำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง

4.4 หลังจากปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์แล้ว นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านการวิจัย และด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ประกอบด้วย

4.4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายอง สำเร็จดี อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก

4.4.2 ดร.ชุมพล เสมอพันธ์ อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาควิชาสถิติ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก

4.4.3 นายชิตศักดิ์ สวัสดิ์ประดิษฐ์ นักวิชาการป่าไม้ 7 ว. สำนักบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์ 14 กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

4.4.4 นายปิยะ หนูนิล นักวิชาการป่าไม้ 7 ว. หัวหน้าอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

4.4.5 นายเจริญ พรหมมา เจ้าพนักงานป่าไม้ 5 หัวหน้าหน่วยประสานงานป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้ (น.ป.ม) ประจำจังหวัดสุโขทัย

4.5 นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว มาหาค่าความสอดคล้องกันระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นจึงคัดเลือกเฉพาะข้อความที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

4.6 นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงแล้วดำเนินการจัดพิมพ์ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ทำการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม เมื่อได้มาตรฐานจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในวันที่มีการอบรมตามโครงการฝึกอบรมประชาชนเป็นวิทยากรเพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้ ทั้งในห้องอบรม และภาคสนาม ต่อไป

วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยรับราชการอยู่ที่หน่วยป้องกันรักษาป่าที่ สท.2 อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย และรับผิดชอบพื้นที่ตำบลกลางดง อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสถานภาพทั่วไป สภาพปัญหา และสำรวจประชากรที่ผ่านการอบรมตามโครงการต่าง ๆ มาแล้วไม่น้อยกว่า 1 โครงการ เพื่อนำมากำหนดกลุ่มตัวอย่าง และขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ถึงนายอำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยดำเนินการจัดโครงการฝึกอบรมตามโครงการและเก็บข้อมูล และขอให้คณะกรรมการหมู่บ้านคัดเลือกบุคคลากรที่มีคุณสมบัติตามที่

กำหนดโดยสมัครใจเข้าร่วมโครงการ หมู่บ้านละ 4 คน ทั้งหมด 15 หมู่บ้าน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน ดำเนินกิจกรรมตามหัวข้อที่กำหนดโดยขอใช้สถานที่ห้องประชุมอำเภอทุ่งเสลี่ยม เป็นสถานที่อบรมผู้เข้าร่วมโครงการ ค่อยจากนั้นดำเนินการฝึกภาคปฏิบัติตามจุดมุ่งหมาย จนสิ้นสุดการทดลองภาคปฏิบัติโดยใช้เวลา 1 เดือนทำการประเมินผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นรายบุคคลจากคณะกรรมการที่หน่วยป้องกันรักษาป่าที่ สท.2 แต่งตั้งให้ติดตามประเมินผล จนกว่าจะผ่านเกณฑ์จนครบทั้งหมด จำนวน 60 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอต่อผู้เกี่ยวข้องต่อไป ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งหมดจนเสร็จสิ้น โดยผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับหน่วยราชการ องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน และกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสภาพ ปัญหาการบุกรุกที่ดินการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ใช้ค่าร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ที่ผ่านการอบรม ใช้ค่าสถิติร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบผลก่อนทำกิจกรรมและหลังการทำกิจกรรม โดยใช้ค่าร้อยละ

3. เกณฑ์ในการวิเคราะห์

3.1 เกณฑ์ความรู้

คะแนนระหว่างร้อยละ 1 – 24 มีความรู้ความสามารถน้อยมาก

คะแนนระหว่างร้อยละ 25 – 49 มีความรู้ความสามารถน้อย

คะแนนระหว่างร้อยละ 50 – 70 มีความรู้ความสามารถปานกลาง

คะแนนระหว่างร้อยละ 71 – 80 มีความรู้ความสามารถมาก

คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 81 ขึ้นไป มีความรู้ความสามารถมากที่สุด

3.2 เกณฑ์การปฏิบัติ

ได้คะแนนรวมร้อยละ 60 ขึ้นไป ผ่านการประเมิน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าร้อยละ (Percentage)